

Rudolf Jedlička

150 let od narození lékaře a lidumila

Počátkem letošního roku si připomínáme 150. výročí narození jedné z nejvýznamnějších osobností českého lékařství, která je díky úzkému vztahu k Harrachovu spojena také s Krkonošemi. Jedná se o vynikajícího lékaře, chirurga, rentgenologa, radiologa a mecenáše, profesora Rudolfa Tomáše Jedličku.

Narodil se 20. února 1869 v Lysé nad Labem. Poté, co dokončil studium na pražském Akademickém gymnáziu, kde ho učil i J. S. Guth Jarkovský, pokračoval ve studiu lékařství. Po promoci doktorem veškerého lékařství na české Karlo-Ferdinandově univerzitě 28. července 1895 zamířil Rudolf Jedlička na Maydlovu chirurgickou kliniku. Brzy po objevu Roentgenových paprsků prosadil už v lednu 1897 první operaci provedenou na základě poněkud kuriózní diagnostiky rentgenem. První rentgen v Čechách totiž nekoupila nemocnice, ale pražský hoteliér Antonín Cífka, který U černého koně zřídil jako atrakci pro hosty soukromý rentgenový kabinet. Hosté si mohli na zobrazovacím stínítku prohlížet vlastní kostru. Právě na tomto přístroji v hotelu provedl Jedlička první vyšetření.

V letech 1912–13 se zúčastnil I. balkánské války. Z vlastních prostředků vypravil skupinu chirurgů a pracoval zdarma v bělehrad-

ské nemocnici. Za dobu svého působení operoval se svojí skupinou 1788 raněných, z nichž pouze 38 zemřelo. Setkání s tolika válečnými invalidy přivedlo Rudolfa Jedličku k mnoha humanitárním projektům. V roce 1913 otevřel Ústav pro tělesně postižené děti na Vyšehradě – dnes známý Jedličkův ústav, o rok později Pražské sanatorium s II. chirurgickou klinikou v Podolí, kterému se nemohlo rovnat žádné podobné zařízení v Evropě. Po vzniku Československa byly Jedličkovy vědecké zásluhy roku 1921 oceněny jeho jmenováním řádným profesorem a prvním přednostou II. chirurgické kliniky Univerzity Karlovy.

Rudolf Jedlička byl ukázkovým příkladem workoholika. Svě profesi obětoval veškerý čas a také osobní život. Pracoval na poliklinice, měl praxi v pražské Příčné ulici, přednášel studentům, psal odborné práce, jezdil na lékařská sympozia. Uměl anglicky, německy, francouzsky a latinsky – často přednášel v zahraničí. Přesto měl i své koníčky. Rád četl, chodil do divadla, stýkal se s významnými kulturními osobnostmi. Každý rok na svoje narozeniny pronajal hudební sál, zaplatil orchestr a zpěváky a nechal si zahrát Verdiho Requiem. To byla jeho oblíbená skladba. O víkendech jezdil do Harrachova, kde měl na Novém Světě secesní vilu. Měl rád nejen lidi, ale také zvířata. Na zahrádce měl ochočenou srnku a taky husu, které slyšela na jméno a chodila za svým pánem jako pejsek. V harrachovské vile prožil i poslední dny svého života.

Při přednášce 18. října 1926 jej postihl těžký atak anginy pectoris. Přednášku přesto dokončil. Ještě toho dne se vyčerpaný lékař nechal převézt z Prahy do harrachovské vily, kam za ním dorazili jeho nejbližší. Jeho zdravotní stav se hodinu od hodiny zhoršoval, u jeho lůžka se střídali členové rodiny i kolegové z kliniky. 26. října v půl desáté večer Rudolf Jedlička ve věku 57 let v Harrachově-Novém Světě zemřel.

O jeho ušlechtilosti svědčí jeho životní krédo: „Není důležité člověku, aby žil dlouho, ale aby byl uspokojen svým způsobem života a šťasten svým konáním. Je-li v tomto štěstí obsažen i kousek štěstí jiných, pak je život krásný.“

Rudolfa Jedličku spojuje s Harrachovem nejen vila, kterou v závěti věnoval dětem z Jedličkova ústavu, ale i členství v místních spolicích. Byl členem Svazu lyžařů a zakládajícím členem Lyžařského a turistického Bucharova klubu (L.T.B.K.) Nový Svět. O jeho životě a díle vyšla v roce 2013 (a letos opět) kniha Aleše Dvořáka *Rudolf Jedlička – Samaritán v bílém plášti*.

Stanislav Slávik

Jedličkova vila v Harrachově – Novém Světě v meziválečném období